

Energistyrelsen

Carsten Niebuhrs Gade 43
1577 København
Sendt til e-mail: ens@ens.dk

Høringssvar vedr. idéfase for ny miljøvurdering af Vesterhav Nord Havmøllepark ”Journalnr. 2019-89439” og Vesterhav Syd Havmøllepark ”Journalnr. 2019-89438”

Med Energiforliget fra 2012 annonceredes der en satsning på 500 MW kystnære havvindmøller inden 2020 (senere ændret til 350 MW). På daværende tidspunkt meddelte Danmarks Naturfredningsforening (DN), at dette efter vores opfattelse og sammen med de 500 MW landvind, samt de 1000 MW havvind samme energiforlig meddelte, stod i rimelig proportion til den store opgave vi stod overfor med klimakrisen bankende på døren.

Indledningsvist blev der peget på 15 områder, hvor de ny møller kunne stå. Kun fire af disse områder afviste vi indledningsvist af forskellige grunde. Et af disse var Vesterhav Syd. Senere blev antallet af områder, for hvilke der skulle iværksættes forundersøgelser reduceret til bare seks. Desværre overlevede Vesterhav Syd hele processen, og endte som bekendt, sammen med Vesterhav Nord, med at blive valgt som én af to lokaliteter der skulle understøtte energiforligets ambition.

For begge parker gælder det at DN på trods er gået konstruktivt ind i arbejdet, og blandt andet forsøgt at bidrage med viden omkring, hvor møllerne kunne placeres bedst muligt inden for de udpegede områder. Som så mange andre, blev vi dog noget forundrede, da parkerne pludseligt blev rykket meget tættere ind under land end man først havde givet udtryk for (oprindeligt 4-20 km fra kysten), og senere da det viste sig at kort over hvor parken kunne ligge slet ikke var repræsentative for det faktiske projekt. I brede kredse var det således forståelsen, at man talte om helt andre placeringer end man faktisk gjorde.

Dette var også den primære grund til at Energiklagenævnet 21. december 2018 valgte at ophæve og hjemvise den del af Energistyrelsens afgørelse af 22. december 2016, hvad angår vurderingen af virkningerne på miljøet (VVM) for Vesterhav Syd, til fornyet behandling. Hjemvisningen skete med henblik på, at Energistyrelsen udarbejder et VVM-tillæg, der omfatter det konkrete projekt, og først herefter træffer endelig afgørelse i sagen under inddragelse af den berørte offentlighed og med mulighed for klageadgang. Som Energiklagenævnet skrev: *"Det kan nemlig ikke udelukkes, at valg af et andet opstillingsmønster og/eller type havvindmøller kan have en anden og muligvis større miljømæssig indvirkning på det omgivende miljø end den påvirkning, som er illustreret og vurderet for rammeprojektet i VVM-redegørelsen"*.

For Danmarks Naturfredningsforening er det vigtigt at den grønne omstilling ikke forsinkes eller fordyres ved at politiske beslutninger gøres om med tilbagevirkende kraft. Så, på trods af den dårlige proces, og med udgangspunkt i den antagelse, at der denne gang spilles med åbne kort, bakker DN fortsat op om projektet. Vi vil således se frem til et godt samarbejde, hvor den berørte offentlighed – bl.a. repræsenteret ved DN's lokalafdelinger i Lemvig, Ringkøbing-Skjern og Fanø – denne gang faktisk får lov at kommentere på det faktiske projekt.

Høringsvaret vil både berøre Vesterhav Nord Havmøllepark "Journalnr. 2019-89439" og Vesterhav Syd Havmøllepark "Journalnr. 2019-89438". Indledningsvis præsenteres nogle generelle kommentarer og forslag. Herefter følger mere stedsspecifikke kommentarer primært fra DNs lokalafdelinger.

Indhold

Landskab.....	2
Havfugle og flagermus.....	3
Havpattedyr.....	3
Specifikt for Vesterhav Syd.....	3
Specifikt for Vesterhav Nord.....	4
Afsluttende bemærkninger.....	5

Landskab

I kortet i materialernes side fire er undersøgelsesområdet for både Vesterhav Nord og Vesterhav Syd markeret. Hvis kortene ellers er målfaste (hvilket man må forvente qua den lille lineal), så stemmer disse undersøgelsesområder ikke overens med at Vesterhav Nord ifølge teksten på samme side skal placeres 4-10 km fra kysten, og Vesterhav Syd 4-9 km fra kysten. Det er meget uheldigt, ikke mindst grundet de allerede dårlige erfaringer vi og andre har med, at visualiseringer, placering og det faktiske ikke har stemt overens tidligere i denne sag.

Vattenfall har i [pressemeldelse af 1. juli 2019](#) meddelt, at man vil flytte møllerne så langt vest på som det er teknisk og geografisk muligt. I pressemeldelsen er markeret et område, i hvilke det angives at der her er tale om "multiple constraints". Til det kommenterer Michael Simmelsgaard: "*Vi står overfor flere begrænsninger i de to områder fra kabler, kulturarv og havbunden. Hvis de kan overvindes, er vi klar til at flytte møllerne helt til den vestlige side af de to områder*". Det glæder os, hvad vi læser som om, at det dermed bliver et spørgsmål om, hvad der er teknisk muligt, og ikke et eventuelt økonomisk hensyn der skal være afgørende for om møllerne placeres længst muligt fra kysten. Vi forstår det med andre ord som om, at miljøundersøgelsen vil undersøge om det er teknisk muligt at placere møllerne i det nordvestlige hjørne. Hvis det er det (som man må forvente) vil Vattenfall placere møllerne her, hvis det viser sig at det er den løsning der er bedst for miljø og natur? Vi forventer derfor at miljøvurderingen på trods af skraveringen fra pressemeldelsen, ser på dette område med de samme briller, som miljøvurderingen vil se på resten af området.

Omkring visualiseringer bør disse, i stedet for alene at være gengivet på tryk, også fremstilles digitalt. Objekter i bevægelse og lys der blinker gengives kun meget ringe på papir, og fremstår meget mere forstyrrende i virkeligheden. De programmer der bruges til at fremstille de trykte visualiseringer, kan formegentligt også fremstille digitale visualiseringer, og derfor bør digitale visualiseringer helt naturligt også udleveres som en del af materialet. Disse bør fremstilles så de afspejler det visuelle indtryk på forskellige tidspunkter af døgnet, og også i fuldt sollys på dage med høj sigtbarhed.

I Tyskland har man netop godkendt raderstyret lys til havvindmøller, og dermed har man kunnet slukke for lyset i op mod 98 % af tiden. Forventningen er at vi snart vil få lignende godkendelse fra sikkerhedsstyrelsen/luftfartsstyrelsen i Danmark. Lyset på møllerne udgør i vores opfattelse en markant negativ påvirkning af de kystnære landskaber, hvorfor en tilladelse bør indbefatte et krav om at der

installeres radarstyret lys, så snart det godkendes i Danmark. Det er angivet i materialet at der arbejdes på en sådan løsning for topmarkeringslyset, hvilket vi naturligvis er meget tilfredse med, men det er i vores optik lige så nødvendigt at lysene placeret i den halve højde bliver omfattet af denne løsning, da disse efter vores overbevisning også kunne ses fra kysten. Ligesom det er muligt for topmarkeringerne, bør det være muligt at slukke disse når der ikke er fly i nærheden. Lanterner 17 meter over vandet, som skal markere møllerne for skibsfarten, må vi naturligvis leve med, men vi ser frem til også at se disse repræsenteret i visualiseringerne.

Havfugle og flagermus

Orbicon & Bioconsult har netop publiceret en artikel vedr. vindmølleparken ved Anholt¹ som overraskende viser, at en møllepark på tværs af en trækkorridor for rovfugle, vil få mange af fuglene til at vende om. I den konkrete undersøgelse så man at 73 % af fuglene blev forstyrret af vindmølleparken på den ene eller anden måde. Dette er ny viden, som understreger vigtigheden i ikke at placere (kystnære)havvindmølleparker på tværs af trækruter, som det kan blive tilfældet med de to parker der undersøges her. Denne viden bør derfor inddrages når opstillingsmønstrene vurderes i forhold til påvirkninger af fugle og opstillingsmønster vælges.

Havpattedyr

I materialet lægges der kun op til at miljøpåvirkningen ved nedramning af monopæle undersøges. Selve etableringen af vindmøller på monopæle er langt mere indgribende end hvis møllerne placeres på fx gravitationsfundamenter. Derfor bør der ligeledes laves en undersøgelse af miljøpåvirkninger ved opstilling af møller på gravitationsfundamenter. Kun derved har man som borger og myndighed til at forholde sig kvalificeret til et projekt mange alene tåler så tæt på land, fordi vi finder den grønne omstilling enormt vigtig. Det er velkendt at gravitationsfundamenter er en dyrere løsning, men det bør i sidste ende være op til myndighederne at vurdere om man vil tåle den øgede påvirkning monopæle givetvis vil have på den marine fauna.

Specifikt for Vesterhav Syd

DN har oprindeligt kommenteret på planerne om Vesterhav Syd, at en acceptabel placering af kystnære møller ville være en eller to vifter ud for Hvide Sande. Det kunne f.eks. være i forlængelse af de eksisterende 3 møller, der står på strandbredden. Det er ønskeligt, at der i den fortsatte proces gives en redegørelse med vurderinger af, hvilke konsekvenser en sådan løsning ville have, herunder hvorfor dette område ikke er kommet med i koncessionsområdet. I forhold til opstillingsmønster og placering, kunne vi særligt godt tænke os at få en vurdering af følgende alternative placeringer:

Inden for koncessionsområdet:

- 1 række møller i den vestligste kant af koncessionsområdet og
- 2-3 parallelle rækker af møller vinkelret på kysten i den sydligste del af koncessionsområdet.

Udenfor/delvist udenfor koncessionsområdet:

- 1 række møller vinkelret på kysten i den sydligste kant af koncessionsområdet og fortsat fra dette og længere ud på havet.
- 1-3 rækker møller ud for Hvide Sande, f.eks. i forlængelse af de eksisterende 3 møller, der står på strandbredden.
- 1 gruppe af møller mere end 20 km. fra kysten.

Alternativerne bør miljøvurderes i forhold til få store møller og flere mindre møller,

¹ Avoidance Behaviour of Migrating Raptors Approaching an Offshore Wind Farm af Erik Mandrup Jacobsen, Flemming Pagh Jensen, and Jan Blew, 2019

Specifikt for Vesterhav Nord

Det Kongelige Akademi for de Skønne Kunster – Akadimirådet skriver i et holdningsbrev omkring Vindmøller og deres implementering i det danske landskab og på havet fra september 2015:

"Havvindmøller. Havet og udsigten til horisonten tilhører os alle. Horisonten udgør en umistelig kvalitet, som repræsenterer det mest uforandrede naturfænomen i et ellers gennemkultiveret landskab. Akadimirådets Landskabsudvalg anbefaler derfor kraftigt, at havvindmøllerne placeres langt ude på havet – så langt fra kysten, at det ikke påvirker horisontlinjen langs kyststrækningerne. Havvindmøller placeret tæt på kysterne forringer den oplevelsesmæssige værdi af både kystlandskaber, kystlinje og horisont. Når argumenterne for en kystnær placering alene begrundes i energi- og anlægstekniske økonomiske forhold, finder udvalget, at det er udtryk for en uambitiøs energipolitik uden tanke på og respekt for det samfundsmæssige tab af naturkvalitet og æstetik."

Ovennævnte udtrykker meget præcist, hvad de mange berørte husejere og andre mener. Den oprindelige VVM-redegørelse fra 2015 lagde heller ikke skjul på at den visuelle forurening ville være betydelig for det da præsenterede projekt Vesterhav Nord. Det fik DN-Lemvig til allerede dengang at bemærke at møllerne pga. den voldsomme visuelle påvirkning bør placeres mindst 10 km fra kysten.

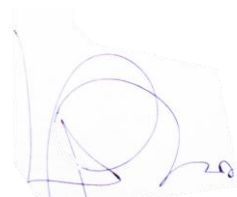
Hvis møllerne koncentrerer sig mod nordvest, vil afstanden fra kysten blive væsentlig større for de fleste møllers vedkommende og en kortere del af kysten vil blive visuelt forurenet. Vi ser derfor frem til at få denne løsning grundigt belyst. Miljøundersøgelsen bør desuden undersøge muligheden for at reducere antallet af møller mest muligt, så der bliver tale om få, men større møller, desuden bør de store niveauforskelle der er på strækningen fra Bovbjerg til Thyborøn tydeligt fremgå af de kommende visualiseringer. Endeligt bør den lavfrekvente lyds udbredelse og påvirkning af mennesker og dyreliv langs kysten kortlægges og vurderes.

Lokalafdelingen i Lemvig bemærker i øvrigt at projektet flere steder sælges på, at det ville give mange lokale arbejdspladser. Dette blev der også sagt om prøvestationen for store vindmøller på Høvsøre, men her må man i dag bare konstatere, at det forholder sig helt anderledes, og at projektet reelt ikke har givet/ført det lovede antal arbejdspladser med sig. Lokalafdelingen mener derfor, at det kunne være interessant at få belyst, hvor mange årsværk fra forskellige fagområder, der skal bruges på opførelsen af parken og på det efterfølgende vedligehold over møllernes levetid, samt hvorfra serviceringen skal foregå på kysten.

Afsluttende bemærkninger

Siden 2015 er der sket meget på vindmølleområdet, og vi har flere steder set at ny teknologi, herunder nye mølletyper har givet nye muligheder. Vi forventer derfor også i det aktuelle projekt at man vil se mod disse nye løsninger, og bruge dem som en mulighed for fx at reducere det totale antal af møller der vil blive behov for i det udpegede område.

På trods af at det ligger udenfor miljøundersøgelsens rammer, ønsker vi også at gøre opmærksom på her at der findes et stort ønske langs den jyske vestkyst om, at tilladelsen til projektet blev genovervejet politisk. Vi ser i disse år, at mange nye parker opføres helt uden tilskud, og nogle steder endda med leje af havbund. I det billede kunne det være interessant at få en vurdering af, om det samfundsøkonomisk ville være en bedre forretning at trække tilladelsen tilbage, betale erstatning til koncessionsindehaver og derpå igangsætte en ny udbudsrunde for et tilsvarende (eller større) antal møller længere fra kysten.

Danmarks Naturfredningsforening,
v. Lasse Jesper Pedersen
Klima- og Energipolitisk Rådgiver,
31 19 32 34. lasse@dn.dk

På vegne af bl.a.

Jens Johan Brogaard, Formand for DN Lemvig
Per Mikkelsen, Formand for DN Ringkøbing-Skjern
Britt Schak Hansen, Formand for DN Fanø